

Tříbarevný test ke sledování pokroku žáků na 2. stupni

Postup formativního hodnocení

I. Identifikační údaje:

Autor materiálu: Ing. Božena Beránková ve spolupráci s Ing. Pavlou Nawratovou

Název školy, na níž autor působí: Střední škola služeb a podnikání, Ostrava

II. Kontext:

Cílová skupina: 2. ročník ZŠ, střední školy

Předmět, v němž byla technika realizována: dějepis

Další relevantní informace: Techniku je možné využít v různých předmětech, na 1. i 2. stupni ZŠ a také na střední škole.

III. Realizace a hodnocení postupu formativního hodnocení:

Popis využití vybraného postupu formativního hodnocení (jeho modifikace)

Tříbarevný test slouží k opakování učiva, neznámkuje se. V průběhu vyplňování se využívá tři barev, kdy první barvu žáci využívají k samostatnému vyplnění testu, druhou barvu pak použijí k doplnění informací po konzultaci se spolužákem či ve skupině a poslední barvou doplňují či opravují na základě dostupných zdrojů nebo s učitelem.

Postup zavádění a realizace postupu formativního hodnocení

Tříbarevný test jsem zavedla do výuky proto, abychom si zopakovali učivo minulých hodin, aby žáci zjistili, jaké mají znalosti po dlouhotrvajícím období výuky online, a také jako přípravu na test, který jsme plánovali psát v nadcházejícím období na známky.

Vzhledem k tomu, že nás omezovala časová dotace hodiny a měli jsme na práci jen 45 minut, zvolila jsem v posledním kroku pro ověření správnosti odpovědí pouze kontrolu s mými výsledky. Pokud bych měla více času, určitě bych preferovala to, aby se žáci rozdělili do skupin a odpovědi si ověřili pomocí různých zdrojů.

Reflexe učitele

Jak je vidět z videa v příloze č. 1, hodina plynula velmi nenuceně, žáci pracovali bez problémů a atmosféra ve třídě byla velmi příjemná. U této techniky velmi oceňuji, že si žáci z hodiny odnesou materiál, ze kterého jasně vyčtou, co už umí (je to napsáno modrou barvou), co ještě potřebují zvládnout (to indikuje barva černá a zelená). Černou barvou doplnili vědomosti spolužáků a zelenou po společné kontrole doplnili správné odpovědi nebo opravili odpovědi špatné. To je vidět na vyplněných testech v přílohách č. 1 až 3. Test navíc dále využijí k učení.

Tento test bych ráda aplikovala pravidelně a dále bych také chtěla vyzkoušet variantu, kdy žáci při třetím kroku budou pracovat ve skupinách a budou využívat zdroje k ověření správnosti odpovědí.

Reflexe žáků

Jak je vidět z videa v příloze č. 5, žáci oceňují to, že si díky testu učivo lépe zapamatují, procvičí si to, co vědí, a mohou se také poradit s partnerem a porovnat si své znalosti vzájemně. Zmiňují také, že jim test pomůže při zjištění typu otázek, které se mohou v běžném testu objevit, a také jim šetří čas při přípravě.

Doporučení při využití v praxi:

Doporučuji nepodcenit přípravu. Přestože se může zdát, že zavedení této techniky není složité, můžete narazit na úplné banality podobně, jako se to stalo mně při prvním pokusu o začlenění testu do výuky.

Poprvé jsem ho vyzkoušela ještě před obdobím karantény. Podcenila jsem ale přípravu pomůcek. Předpokládala jsem, že žáci budou vybaveni třemi barvami propisek, a neupozornila jsem je dopředu, že je budou při testu potřebovat. To se také ukázalo jako hlavní problém. Zhruba polovina žáků neměla potřebné barvy a po vyplnění bylo těžké se v testech orientovat. Nepřipravila jsem si také vizuální oporu na slidu, myslela jsem si, že pro žáky nebude problém postupovat podle instrukcí. Žáci s tím ale problém měli.

Tentokrát jsem tedy žáky dopředu upozornila, jaké barvy psacích potřeb budou na hodinu potřebovat, a také jsem si připravila potřebné barvy k zapůjčení, čehož někteří využili, jak je vidět na videu z přílohy č. 4. V prezentaci jsem jednoduše popsala jednotlivé kroky, které žákům poskytly vizuální oporu k mým instrukcím (viz video v příloze č. 4). Pak už hodina plynula bez problémů.

Poznámky

Ve videu v příloze č. 4 je vidět také využití dalších technik formativního hodnocení, a to semaforu v průběhu celé hodiny, kdy žáci indikují, zda jsou s úkolem hotovi, což dává učiteli jasný signál, zda může pokračovat dále. Na konci hodiny žáci provádějí sebehodnocení, a to signály palcem nahoru a dolů, kdy opět učitel vidí, jak si v tříbarevném testu vedli. Konkrétně z tohoto sebehodnocení je zřejmé, že třída jako celek nedopadla příliš dobře a většina žáků se svým výsledkem spokojena není. Výsledek přičítám tomu, že se jednalo o hodinu, která proběhla krátce po návratu z distanční výuky. Pro mě to byl tedy signál, abych s žáky učivo ještě znovu procvičila, což jsme udělali v následující hodině pomocí aktivity horké křeslo. Žáci napsali tři otázky týkající se probrané látky, jeden si sedl dopředu k tabuli

na „horké křeslo“, já pomocí losovátek losovala a žáci pokládali otázky. Pokud žák neznal odpověď, losovala jsem žáka ze třídy.

IV. Přílohy, které dokumentují daný postup formativního hodnocení:

Příloha 1a, b: Tříbarevný test vyplněný žákem

Příloha 2a, b: Tříbarevný test vyplněný žákem

Příloha 3a, b: Tříbarevný test vyplněný žákem

Příloha 4: Tříbarevný test – záznam hodiny (video)

Příloha 5: Tříbarevný test, jak ho vnímají žáci (video)

V celém materiálu (včetně příloh) jsou použity fotografie, pracovní listy, obrázky, grafy atd. autora (pokud není uvedeno jinak). Fotografie jsou zároveň v souladu s GDPR.

